

Brusel 11. dubna 2019

OTÁZKY A ODPOVĚDI TÝKAJÍCÍ SE VYSTOUPENÍ SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ Z EVROPSKÉ UNIE, POKUD JDE O CIVILNÍ SOUDNICTVÍ A MEZINÁRODNÍ PRÁVO SOUKROMÉ

Dne 18. ledna 2019 zveřejnily útvary Evropské komise aktualizované „*Oznámení zúčastněným stranám – vystoupení Spojeného království z EU a právní předpisy EU v oblasti civilního soudnictví a mezinárodního práva soukromého*“ (dále jen „příslušné oznámení týkající se připravenosti na brexit“) ^{1 2}.

Tento seznam otázek a odpovědí vychází z příslušného oznámení týkajícího se připravenosti na brexit a poskytuje další vodítka pro situaci, kdy se Spojené království dnem vystoupení stane třetí zemí bez ratifikované dohody o vystoupení a bez přechodného období stanoveného v dohodě o vystoupení.

Datum vystoupení je stanoveno na 1. listopad 2019³.

Tyto otázky a odpovědi mohou být dle potřeby dále aktualizovány a doplňovány.

1. SOUDNÍ PŘÍSLUŠNOST

1.1. Bude od data vystoupení možné v EU-27⁴ žalovat pojistitele ze Spojeného království?

Soudní řízení zahájena počínaje datem vystoupení v členských státech EU-27

Článek 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/civil_justice_cs.pdf.

² Je třeba připomenout, že se na Spojené království nevztahuje celé *acquis* v oblasti justiční spolupráce v občanských a obchodních věcech.

³ Spojené království předložilo dne 29. března 2017 oznámení svého záměru vystoupit z Unie podle článku 50 Smlouvy o Evropské unii. Po prvním prodloužení lhůty, o kterém bylo rozhodnuto 22. března 2019, se Evropská rada (podle článku 50) dne 11. dubna 2019 po dohodě se Spojeným královstvím rozhodla dále prodloužit dvouletou lhůtu stanovenou v čl. 50 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii do 31. října 2019.

Pokud však Spojené království neuspořádá volby do Evropského parlamentu a neratifikuje dohodu o vystoupení do 22. května 2019, bude datem vystoupení 1. červen 2019.

⁴ Přestože Smlouvy EU stanoví zvláštní ujednání pro (ne)účast Irska a Dánska v této části *acquis* EU, používá se pro zjednodušení pojem „EU-27“.

občanských a obchodních věcech⁵ stanoví pravidla pro mezinárodní soudní příslušnost v záležitostech týkajících se pojištění. Tato pravidla zakládají příslušnost soudů EU v případech, kdy má pojistitel bydliště v členském státě⁶.

To znamená, že počínaje datem vystoupení bude možnost žalovat pojistitele ze Spojeného království u soudu členského státu EU záviset na vnitrostátních právních předpisech dotyčného členského státu EU.

Soudní řízení probíhající k datu vystoupení v členských státech EU-27

Informace k mezinárodní soudní příslušnosti v případě řízení, jež probíhají k datu vystoupení, jsou k dispozici v příslušném oznámení týkajícím se připravenosti na brexit.

1.2. Bude se od data vystoupení na spotřebitelské smlouvy i nadále vztahovat nařízení (EU) č. 1215/2012?

Soudní řízení zahájená počínaje datem vystoupení v členských státech EU-27

Touto záležitostí se zabývá „*Oznámení zúčastněným stranám – Vystoupení Spojeného království z EU a právní předpisy EU v oblasti ochrany spotřebitelů a práv cestujících*“⁷.

Soudní řízení probíhající k datu vystoupení v členských státech EU-27

Informace k mezinárodní soudní příslušnosti v případě řízení, jež probíhají k datu vystoupení, jsou k dispozici v příslušném oznámení týkajícím se připravenosti na brexit.

1.3. Jak se použije zásada litispendence?

Počínaje dnem vystoupení se povinnost vztahující se na soudy v členských státech EU-27 stanovená v čl. 29 odst. 1 nařízení (EU) č. 1215/2012 již nebude vztahovat na soudy ve Spojeném království, u nichž bylo zahájeno řízení.

V případě soudů ve Spojeném království, u nichž bylo řízení zahájeno jako první, se však stane použitelným článek 33 nařízení (EU) č. 1215/2012.

⁵ Úř. věst. L 351, 20.12.2012, s. 1.

⁶ Podle čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) č. 1215/2012 se s pojistitelem, který nemá bydliště v žádném členském státě, avšak má v některém členském státě pobočku, zastoupení nebo jinou provozovnu, při sporech vyplývajících z jejich provozu jedná tak, jako by měl bydliště v tomto členském státě.

⁷

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/consumer_protection_and_passenger_rights_cs.pdf.

2. ROZHODNÉ PRÁVO

2.1. Jaké právo bude počínaje datem vystoupení rozhodné pro spotřebitelské smlouvy?

Článek 6 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I)⁸ zaručuje, že bez ohledu na právo, které si strany zvolily či které se používá standardně, se spotřebitelé s obvyklým bydlištěm v členském státě EU těší povinné ochraně vyplývající z tohoto práva, zaměřují-li se tam na ně obchodníci z třetích zemí. Počínaje datem vystoupení se toto bude vztahovat i na obchodníky ze Spojeného království⁹.

3. UZNÁVÁNÍ A VÝKON

3.1. Bude počínaje datem vystoupení podle pravidel EU možné uznat a vykonat rozsudek vyneseny ve Spojeném království?

Touto záležitostí se zabývá příslušné oznámení týkající se připravenosti na brexit: pravidla EU pro uznávání a výkon soudních rozhodnutí se nebudou vztahovat na rozsudky soudů Spojeného království, a to ani byl-li rozsudek vyneseny před datem vystoupení nebo bylo-li vykonávací řízení zahájeno před datem vystoupení.

Jedinou výjimkou z tohoto pravidla je případ, kdy byl rozsudek soudu Spojeného království prohlášen vykonatelným před datem vystoupení. Důvodem je skutečnost, že dotyčný rozsudek byl v určitém členském státě EU soudy tohoto členského státu prohlášen za vykonatelný již před datem vystoupení. Skutečnost, že byl tento rozsudek původně vyneseny soudem Spojeného království, je tedy irelevantní. Tato výjimka se rovněž vztahuje na veřejné listiny a dohody, které byly prohlášeny vykonatelnými v některém členském státě EU-27 před datem vystoupení.

3.2. Co když bylo před datem vystoupení vydáno osvědčení podle nařízení (EU) č. 1215/2012?

Pravidlo stanovené v oddíle 3.1 těchto otázek a odpovědí, tj. že výkon podle práva Unie již nebude nadále možný, se rovněž vztahuje na vydávání osvědčení v členském státě původu v souladu s článkem 53 nařízení (EU) č. 1215/2012. Vydání takového osvědčení v členském státě původu nelze srovnávat s prohlášením o vykonatelnosti (tzv. exequatur) v členském státě výkonu před datem vystoupení.

⁸ Úř. věst. L 177, 4.7.2008, s. 6.

⁹ Viz rovněž „Oznámení zúčastněným stranám – Vystoupení Spojeného království z EU a právní předpisy EU v oblasti ochrany spotřebitelů a práv cestujících“ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/consumer_protection_and_passenger_rights_c.pdf.

Členské státy mohou dle vlastních právních předpisů rozhodnout, že se na rozsudky Spojeného království, ke kterým bylo před datem vystoupení vydáno osvědčení podle nařízení (EU) č. 1215/2012, budou nadále vztahovat prakticky stejná pravidla, jako jsou ta stávající.

3.3. A co uznání a výkon rozsudku Spojeného království, který vynesl soud určený v dohodě o volbě soudu?

Soudní řízení zahájená počínaje datem vystoupení v členských státech EU

Dne 28. prosince 2018 Spojené království podepsalo a ratifikovalo Haagskou úmluvu o dohodách o volbě soudu z roku 2005¹⁰. Použije se pro Spojené království v případě, že Spojené království vystoupí z EU bez dohody o vystoupení.

Podle svého čl. 16 odst. 1 se však tato úmluva **vztahuje pouze na dohody o výlučné soudní příslušnosti uzavřené po jejím vstupu v platnost pro Spojené království**, tj. poté, co se Spojené království stane stranou úmluvy¹¹.

Soudní řízení probíhající k datu vystoupení v členských státech EU

Informace týkající se soudních řízení, jež probíhají k datu vystoupení, jsou k dispozici v příslušném oznámení týkajícím se připravenosti na brexit.

3.4. A co uznávání rozhodnutí Spojeného království o rozvodu?

Rozhodnutí o rozvodu vydaná ve Spojeném království před datem vystoupení, která nejsou předmětem uznávacího postupu podle čl. 21 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti¹²

Rozhodnutí o rozvodu, které nabylo účinku již před datem vystoupení, nepozbyde od data vystoupení platnosti. Takové rozhodnutí mění občanský stav manžela/manželky z ženatý/vdaná na rozvedený/rozvedená, přičemž se předpokládá, že tento občanský stav je stejný ve všech členských státech EU-27. Pokud ke změně občanského stavu došlo před datem vystoupení, zůstává platná ve všech členských státech EU-27, pokud a dokud není vydáno soudní rozhodnutí o neuznání. Skutečnost, že poté dojde ke změně právního režimu, nezbaví takové rozhodnutí o občanském stavu jeho účinku. Bude-li však rozhodnutí o rozvodu v EU napadeno počínaje datem vystoupení, již se nadále nepoužijí důvody neuznání rozhodnutí o rozvodu podle pravidel EU a tyto důvody budou posuzovány podle vnitrostátních předpisů.

¹⁰ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=98>.

¹¹ Původní datum přistoupení, které Spojené království oznámilo, byl 1. duben 2019, avšak země jej v současnosti odložila buď na 13. duben, nebo 23. květen 2019, podle nastalého scénáře (viz rovněž poznámka pod čarou 3).

¹² Úř. věst. L 338, 23.12.2003, s. 1.

Soudní řízení zahájená počínaje datem vystoupení v členských státech EU-27

Haagská úmluva o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití z roku 1970¹³ se touto otázkou zabývá na mezinárodní úrovni. Spojené království je smluvní stranou této úmluvy, avšak pouhých 12 členských států EU-27 je v současné době smluvní stranou. Pokud by kterýkoliv členský stát EU měl v úmyslu se k úmluvě připojit, potřeboval by k tomu povolení ze strany EU.

Soudní řízení probíhající k datu vystoupení v členských státech EU-27

Informace týkající se soudních řízení, jež probíhají k datu vystoupení, jsou k dispozici v příslušném oznámení týkajícím se připravenosti na brexit.

3.5. A co uznávání a výkon rozhodnutí Spojeného království o výživném?

Soudní řízení zahájená počínaje datem vystoupení v členských státech EU-27

Haagská úmluva o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů z roku 2007¹⁴ se touto otázkou zabývá na mezinárodní úrovni. Spojené království tuto úmluvu podepsalo a ratifikovalo dne 28. prosince 2018. Použije se pro Spojené království v případě, že Spojené království vystoupí z EU bez dohody o vystoupení.

Podle svého čl. 56 odst. 1 se však tato úmluva **vztahuje pouze na žádosti a návrhy podané poté, co se Spojené království stalo stranou úmluvy**¹⁵.

Soudní řízení probíhající k datu vystoupení v členských státech EU-27

Informace týkající se soudních řízení, jež probíhají k datu vystoupení, jsou k dispozici v příslušném oznámení týkajícím se připravenosti na brexit. V případě soudních řízení, která budou k datu vystoupení vedena u soudů členských států EU, pokud některý z jejich účastníků bude mít bydliště ve Spojeném království, přestanou ustanovení o uznávání a výkonu podle práva EU ke dni vystoupení platit. Tato zvláštní ustanovení se použijí pouze na případy, které mají v souladu s definicí podle dotčeného nařízení přeshraniční povahu, tj. když se v členském státě žádá o uznání nebo výkon rozhodnutí o výživném vydaného v jiném členském státě. Počínaje datem vystoupení tento požadavek nebude splněn v případě stran, které mají bydliště nebo místo obvyklého pobytu ve Spojeném království. Bude pak záležet na členských státech EU-27, jak se k případu procesně postaví: zda budou pokračovat v souladu s vnitrostátními procesními předpisy nebo zda řízení zastaví a budou

¹³ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=80>.

¹⁴ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=131>. V češtině k dispozici na stránkách [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:22011A0722\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:22011A0722(02)).

¹⁵ Původní datum přistoupení, které Spojené království oznámilo, byl 1. duben 2019, avšak země jej v současnosti odložila buď na 13. duben, nebo 23. květen 2019, podle nastalého scénáře (viz rovněž poznámka pod čarou 3).

požadovat, aby je navrhovatelé opětovně zahájili podle vnitrostátních procesních předpisů. Nařízení nestanoví pro tyto případy jednotné řešení.

4. INSOLVENCE

4.1. Co v případech insolvenčního řízení zahájeného v členském státě EU-27?

Původní či vedlejší řízení zahájená počínaje datem vystoupení v členských státech EU-27

Počínaje datem vystoupení již Spojené království nebude moci zahájit řízení na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení¹⁶.

Členské státy EU-27 budou nařízení (EU) 2015/848 nadále uplatňovat s tím, že se Spojené království stalo třetí zemí, na kterou se nařízení (EU) 2015/848 nevztahuje.

Původní či vedlejší řízení probíhající k datu vystoupení v členských státech EU-27

Oddíl 1 příslušného oznámení týkajícího se připravenosti na brexit se vztahuje rovněž na insolvenční řízení.

Pravidla EU pro určení soudní příslušnosti nadále platí. V případech, kdy před datem vystoupení bylo původní řízení zahájeno ve Spojeném království a vedlejší řízení v jednom či několika členských státech EU-27, si dotyčné soudy členského státu či členských států udrží mezinárodní příslušnost podle nařízení (EU) 2015/848.

4.2. Co se stane v případě insolvenčního řízení zahájeného ve Spojeném království před datem vystoupení?

Oddíl 2 příslušného oznámení týkajícího se připravenosti na brexit se vztahuje rovněž na insolvenční řízení.

Insolvenční řízení, která byla zahájena ve Spojeném království a k datu vystoupení stále probíhají, již nebudou počínaje datem vystoupení uznávána členskými státy EU-27 podle nařízení (EU) 2015/848.

¹⁶ Úř. věst. L 141, 5.6.2015, s. 19.

5. DALŠÍ OTÁZKY

5.1. Co se stane se zvláštními postupy podle práva EU (řízením o evropském platebním rozkazu¹⁷ nebo evropským řízením o drobných nárocích¹⁸)?

Oddíly 1 a 2 příslušného oznámení týkajícího se připravenosti na brexit se vztahují rovněž na tyto zvláštní postupy.

Řízení zahájená počínaje datem vystoupení v členských státech EU-27

Na řízení, která byla zahájena ke dni vystoupení nebo po něm v členských státech EU a jejichž účastníkem je žalovaný s bydlištěm ve Spojeném království, se již zvláštní postupy podle práva EU nepoužijí.

Postupy probíhající k datu vystoupení v členských státech EU-27

Řízení o evropském platebním rozkazu a evropské řízení o drobných nárocích budou k dispozici pouze v přeshraničních případech, jak jsou definovány v příslušných nařízeních, tj. když má alespoň jeden z účastníků bydliště nebo místo obvyklého pobytu v členském státě odlišném od toho, ve kterém bylo řízení zahájeno¹⁹. Řízení vedená u soudů členských států EU-27 k datu vystoupení, v nichž vystupuje účastník s bydlištěm ve Spojeném království, budou podle práva EU k datu vystoupení zastavena. Záleží na jednotlivých členských státech EU-27, zda se na základě svých vnitrostátních procesních předpisů rozhodnou, že:

- probíhající řízení bude pokračovat, čemuž nic v právu EU nebrání,
- řízení bude zastaveno, tj. žalobce jej opětovně zahájí podle vnitrostátních procesních předpisů.

5.2. Bude od data vystoupení existovat nějaká alternativa, pokud jde o právní pomoc v přeshraničních sporech?

Počínaje datem vystoupení přestává ve vztahu ke Spojenému království v členských státech EU-27 platit směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003 o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech²⁰.

¹⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (Úř. věst. L 399, 30.12.2006, s. 1).

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích (Úř. věst. L 199, 31.7.2007, s. 1).

¹⁹ Článek 3 odst. 1 nařízení (ES) č. 1896/2006 a čl. 3 odst. 1 nařízení (ES) č. 861/2007.

²⁰ Úř. věst. L 26, 31.1.2003, s. 41.

Neexistuje žádný nástroj mezinárodního práva, který by tuto záležitost upravoval. Počínaje datem vystoupení se právní pomoc v přeshraničních sporech řídí vnitrostátními právními předpisy.

5.3. Co se týče veřejných listin, lze počínaje datem vystoupení pro dokumenty vydané Spojeným královstvím opět požadovat apostilu?

Viz oddíl 5 příslušného oznámení týkajícího se připravenosti na brexit.

Počínaje datem vystoupení budou orgány členských států EU-27 oprávněny vyžadovat apostilní doložku podle Haagské úmluvy o apostile z roku 1961²¹ a na veškeré veřejné listiny vydané orgány Spojeného království, které jim budou předloženy počínaje datem vystoupení, budou moci uplatňovat vnitrostátní právní předpisy týkající se překladu.

²¹ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=41>.